Lietuvos mokslo taryba

2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa

M C M X X I I
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS

Skaitmeninis istorijų pasakojimas

(*Digital storytelling*) – strategija įveiklinant maršrutą

„Atominis Visaginas“

Prof.dr. Natalija Mažeikienė

Skaitmeninių istorijų pasakojimas (Digital Storytelling)

Ši metodika buvo taikoma 2021 m. socialinių mokslų mokytojams organizuojant bandomuosius mokymus su mokiniais. Jungiama su naratyvinės geografijos, istorinio pasakojimo principais ir GIS technologija

Metodika taikoma dėstant VDU Viešosios komunikacijos, *Pradinio ugdymo pedagogikos*, *Journalism and Media Studies*, *Educational Management* programų studentams

Panaudota patirtis iš projekto ‚Narrative educational resources for social professional inclusion (NAR-SPI) (NAR-SPI), Erasmus+ programa Nr. 15PA0004 (2015-1-BE01-KA204-013206), Dalyvavo VDU dėstytoja prof. dr. Natalija Mažeikienė

Pritaikyta projektui **„Ignalinos atominės elektrinės (IAE) regiono branduolinio edukacinio turizmo plėtojimo didaktinės technologijos“ (EDUATOM)** (Nr. 01.2.2-LMT-K-718-01-0084/232) https://eduatom.eu

Istorijų pasakojimas - nuo senovės iki dabarties

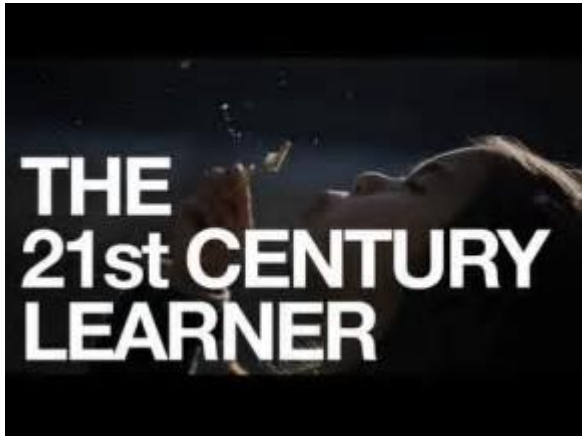

Kodėl skaitmeninis istorijų pasakojimas yra svarbus?

- Padeda ugdyti vizualinį ir multimedijų raštingumą
- Suteikia mokiniams balsą
- Padeda mokiniams tobulinti rašymo, teksto kūrimo gebėjimus
- Suteikia savarankiško mokymosi patirtį
- Ugdo technologinį, informacinį ir vizualinį raštingumą ir kitus 21 amžiaus gebėjimus
- Įtraukia mokinius į mokymąsi
- Skatina kelių mokyklos dalykų ir disciplinų integravimą

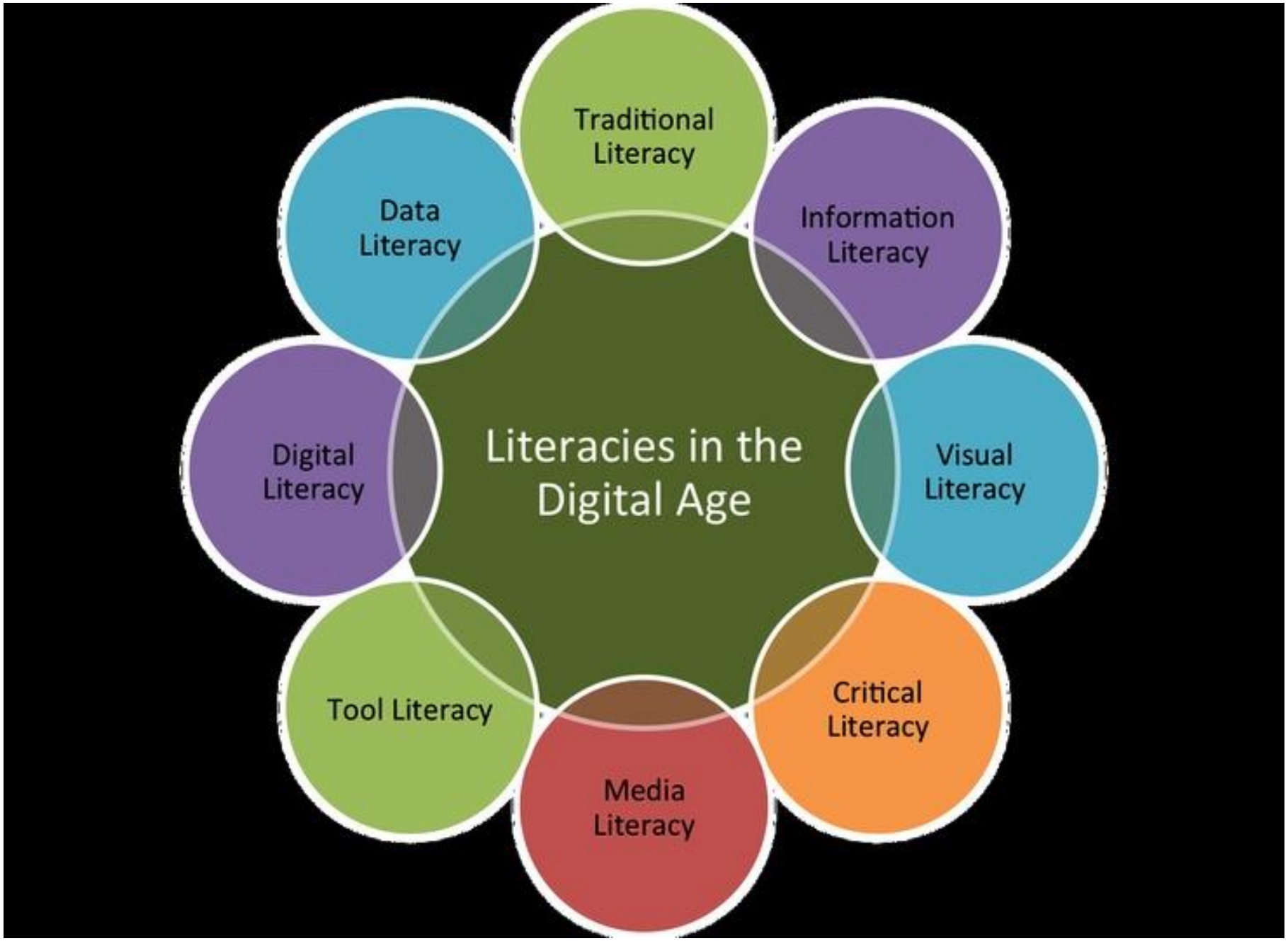
Traditional Literacy
Information Literacy
Visual Literacy
Critical Literacy
Media Literacy
Tool Literacy
Digital Literacy
Data Literacy
Literacies in the Digital Age

21st Century Skills & Literacies for iPads

Information Literacy

Zite, FlipBoard, Mobile RSS, Instapaper, Good Reader, TweetDeck, Delicious Bookmark, Pinstagram, Wolframa

Media Literacy

iMovie, Audioboo, iPhoto, YouTube, Animoto, Garageband, Posterous, Keynote, Flickr

Network Literacy

Twitter, Diigo, Facebook, Mobile Fotos, Instagram, WordPress, Pinterest, Trip Advisor, Google Plus

Global Literacy

Skype, Globe, WordPress, Google Earth, Flat Stanley, Twitter, Google Plus, Geocaching, VocieThread

Create/ Critical Thinking

Comic Life, Brushes, Book Creator, ShowMe, Idea Mapper, iThoughts HD, TinyTap, iBrainstorm, iMovie

Communicate/ Collaborate

Notebolf, Dropbox, VocieThread, Skype, Idea Flight, Evernote, lino

Vizualinis raštingumas
(Vidauskytė, 2014)

- Skaitmeninė karta - „digital natives“
- „Postgutenberginė epocha“
- Vaizdų suvokimo kompetencijos lavinimo reikmė
- Vizualinis raštingumas kaip gebėjimas interpretuoti, diskutuoti ir suvokti prasmę š informacijos, kuri pateikta vaizdo forma.
- Raštingumo sąvokos išplėtimas, kai raštingumas tradiciškai suprantamas kaip **rašytinio ar spausdinto teksto interpretacija**
- Kaip „skaityti“ vaizdus? Ar vaizdas ir žodis yra gimininingos medijos? Ar *skaitymas* ir *matymas* yra skirtingi santykiai su suvokiamu turiniu?
- Vizualinis raštingumas kaip metafora, kai „raštingumu“ vadinamas žmogaus **gebėjimas suvokti pateiktą prasmę**
- Vaizdai kaip kalba
- Tiek vaizdas, tiek tekstas yra medijos, susijusios su vizualumu. Esminis skirtumas čia yra *atpažinimo* ir *žiūrėjimo* skirtumas

Vizualinis raštingumas

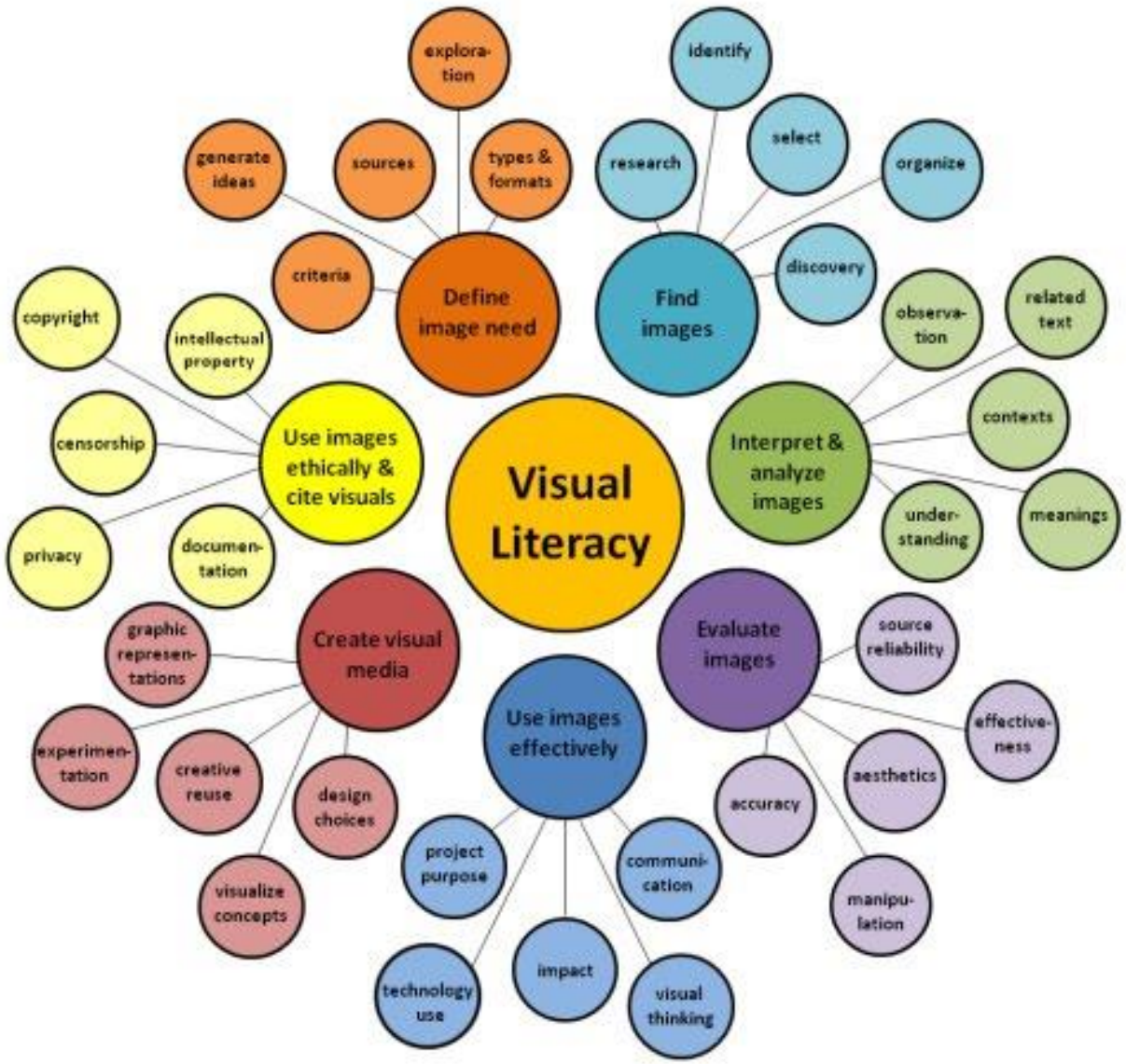

Pedagoginis potencialas ir nauda

- Didina susidomėjimą mokymusi ir motyvaciją
- Mokiniai tiria, analizuoja, sintetina turtingą turinį
- Tobuliną komunikacinius gebėjimus, gebėjimus analizuoti idėjas, kelti klausimus, išreikšti nuomones, konstruoti pasakojimą
- Padeda pristatyti idėjas ir žinias asmenine forma, vysto emocinį intelektą ir skatina bendradarbiavimą
- Atsižvelgiama į skirtingus mokymosi stilius, plėtojami komandinio darbo gebėjimai

Barrett (2006)

Pilietiškumas, empatija, socialinis pasitikėjimas

- Skaitmeninis istorijų pasakojimas – **galingas įrankis pasiekti kitus žmones.** Leidžia sukurti prasmingą žinutę, kuri įtraukia į veiksmą
- Žmonės dalijasi **asmeninėmis nuoširdžiomis autentiškomis istorijomis**.
- **Stiprus ir gilus emocinis ryšys** su klausytoju, grindžiamas empatija ir supratimu.
- "**Story-driven Participatory Video**" – naujas metodas, kai kuriant filmą, skaitmeninę istoriją įgalinamos grupės ir bendruomenės
- Kuriant istorijas ir filmuojant vyksta grupės ir komandos formavimasis, kuriami santykiai, tarpusavio pasitikėjimas ir pagarba.
- **Istorijos pasakotojo balsas, matomumas ir pripažinimas**

Geras pilietiškumo ir įgalinimo pavyzdys

- 2008 metais projektas JAV Invisible People project, kurio tikslas – pakeisti plačiosios visuomenės požiūrį į benamius, „išjudinti“ klaidingus stereotipus, parodyti, kad šie žmonės turi savo tapatumą ir gyvenimus

https://invisiblepeople.tv/ su benamių istorijomis (https://invisiblepeople.tv/stories/)

https://www.youtube.com/watch?v=7X-aQpAoVHk

Istorijos pasakojimas

Tai visų pirma **vizualinė istorija**

Gali būti šie elementai:

- 2 minučių (250 žodžių)
- filmukas (video, ir/ar nuotraukos (10-30) su garso takeliu (balsas, gali būti- animacija, muzika)
- Pasakojimas nuo pirmo asmens
- Interviu (nebūtinai)
- *Copyright free* nuotraukos, video, muzika

Taigi, skaitmeninis pasakojimas - tai pasakojimas nuo pirmo asmens, kai pateikiama asmeninė istorija kalbant savo balsu ir savitu stiliumi.

Skaitmeninių istorijų formatas

Tekstas

180-320 žodžių

Vaizdas

10-25 nuotraukų

Trukmė

1,5-2,5 min

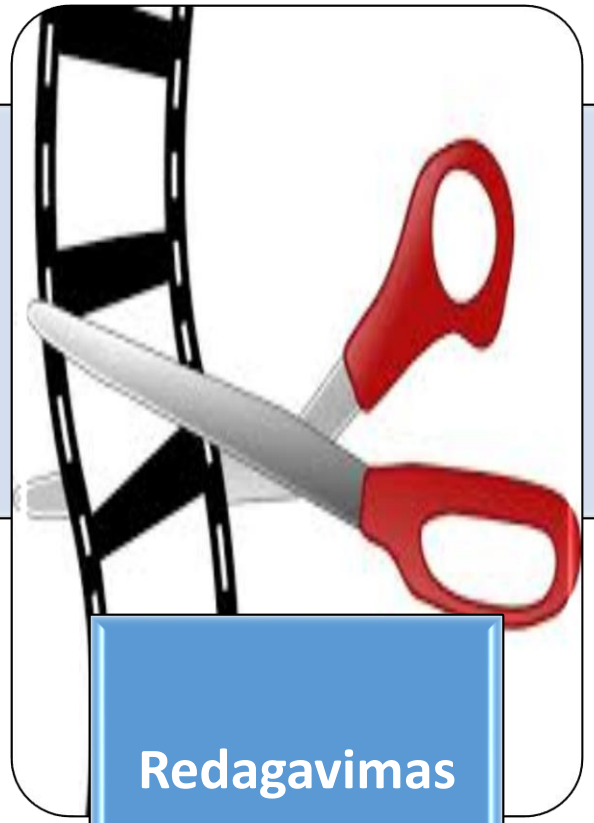

Redagavimas

Būdai rinkti istorijas

- Rašytiniai tekstai
- Audio tekstai
- Video įrašai
- Papildoma medžiaga (nuotraukos, dokumentai)

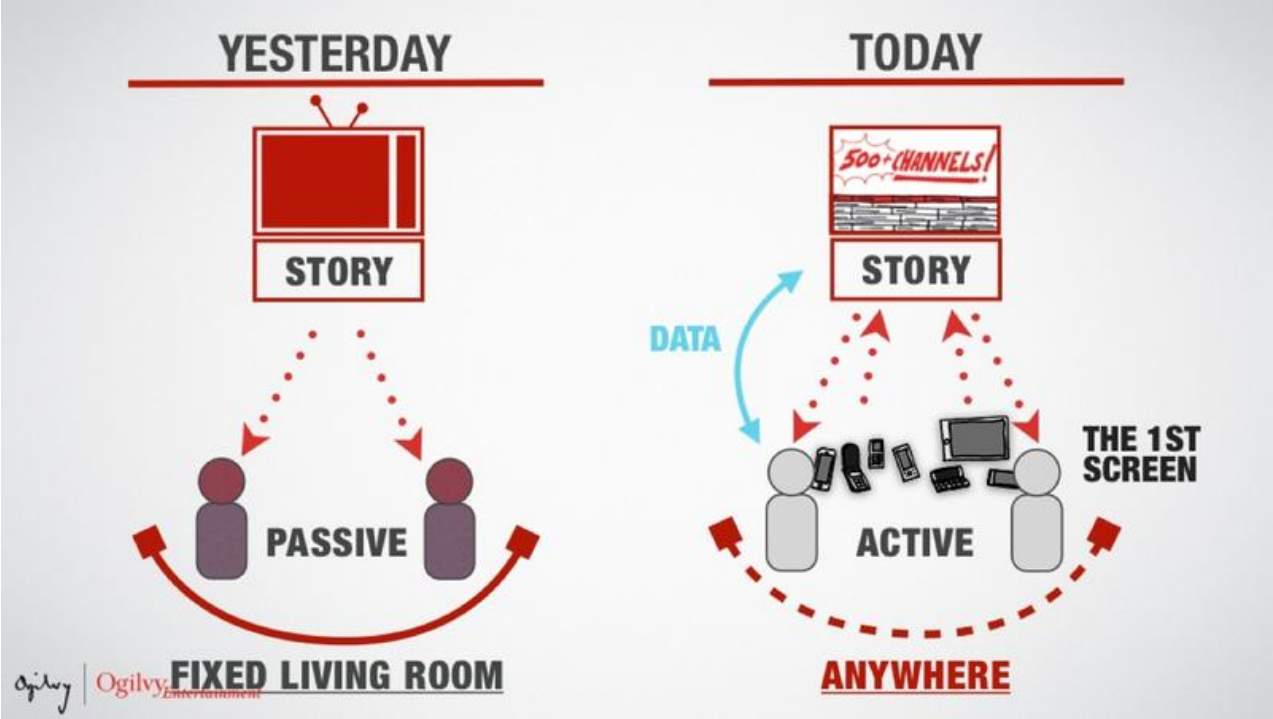

7 skaitmeninio istorijų pasakojimo elementai (Lambert, 2006)

- Pasakotojo pozicija (*point of view*)
- Dramatinis klausimas/ intriga – tai, į ką bus atsakyta istorijos pabaigoje ir kas išlaiko žiūrovo dėmesį
- Emocinis turinys: istorija turi mus paveikti ir įtraukti emociškai
- Pasakotojo ‚balsas‘ - reikia personalizuoti pasakojimą
- Garsas: kruopščiai atrinkti garsai ir muzika, kas sukuria emocinį poveikį ir bendrą emocinį teksto „dekorą“ bei nuotaiką
- Ekonomija: istorijos pristatymas naudojant kuo mažiau vaizdų ir sukuriant kuo trumpesnį tekstą
- Istorijos dėstymo greitis ir tempas (*pacing*)

Vienas iš pradininkų - britų fotografas **Daniel Meadows**

- Skaitmeninis istorijų pasakojimas naudojant įvairias medijas - grafika, nuotrauka, audio, video, animacija, t.t..
- Anot Meadows, skaitmeninė istorija - trumpa, asmeninė ir papasakota „iš širdies“
- Mokomasis filmukas - Istorija apie šeimos albumą „Žirklės“ (*Scissors*) https://vimeo.com/146879045

- Tiesiog viena nuotrauka su įgarsintu tekstu “What are they looking at?”

https://www.youtube.com/watch?v=E7MdxKxZrvU

Skaitmeninių istorijų įvairovė
(Lambert et al., 2010)

- Istorijos apie svarbų žmogų, kuris padarė pasakotojui didelę įtaką ar įspūdį (žinomas žmogus; asmuo iš artimųjų rato)
- Apie nuotykius mano gyvenime
- Apie svarbų gyvenimo įvykį, virsmą
- Apie vietą, vietovę pasakotojo gyvenime
- Ką pasakotojas veikia gyvenime, apie jo/ jos patirtis
- Apie pasveikimą, sunkumų ir iššūkių įveikimas, laimėjimą
- Meilės istorijos (mylimieji, draugai, tėvai ir vaikai)
- Atradimo istorijos (kaip ką nors išmokome, atradome)

The Digital Storyteller: | *Learning through personal(ised) narrat*

Kaip galima pasakoti istoriją

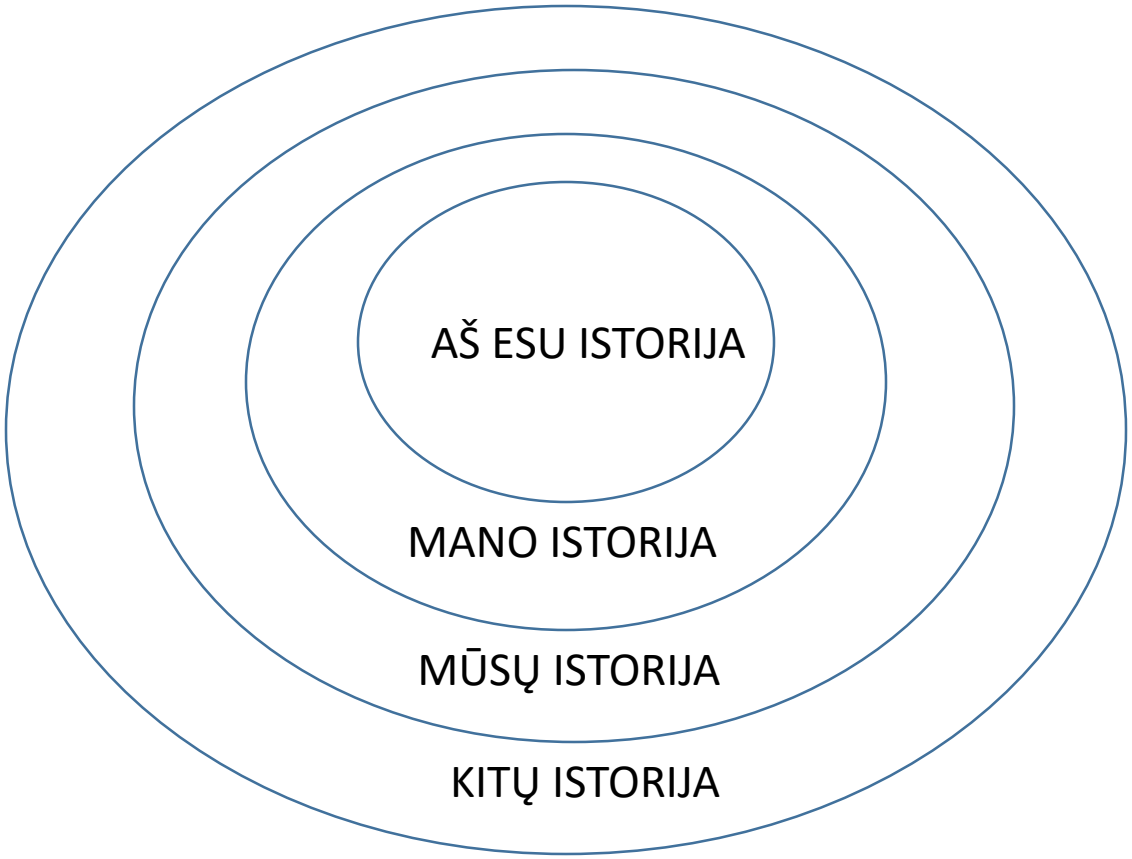

NĖRA PASAKOJIMO

Pasakojimų struktūra...

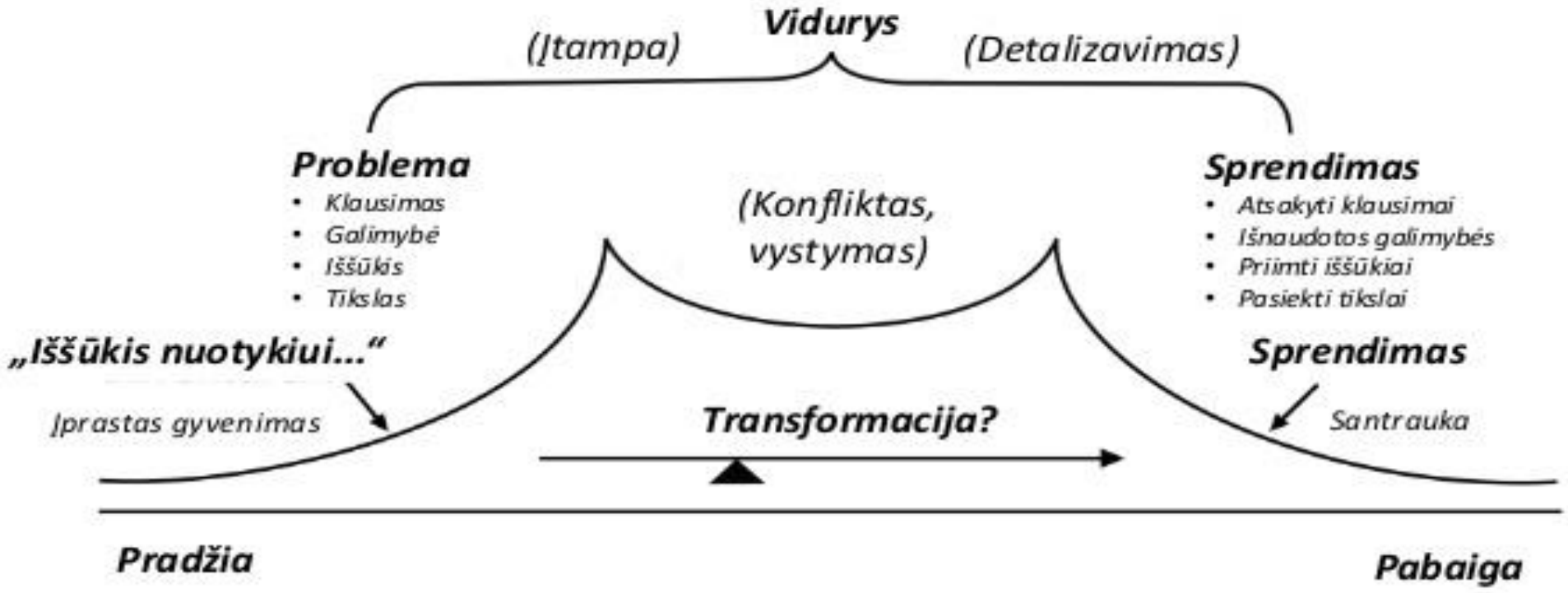

Pav. 1: Pasakojimų struktūra, Dillingham, adaptuota pagal Ohler

http://hdl.handle.net/10400.2/3472

Pasakojimo/ istorijos struktūra

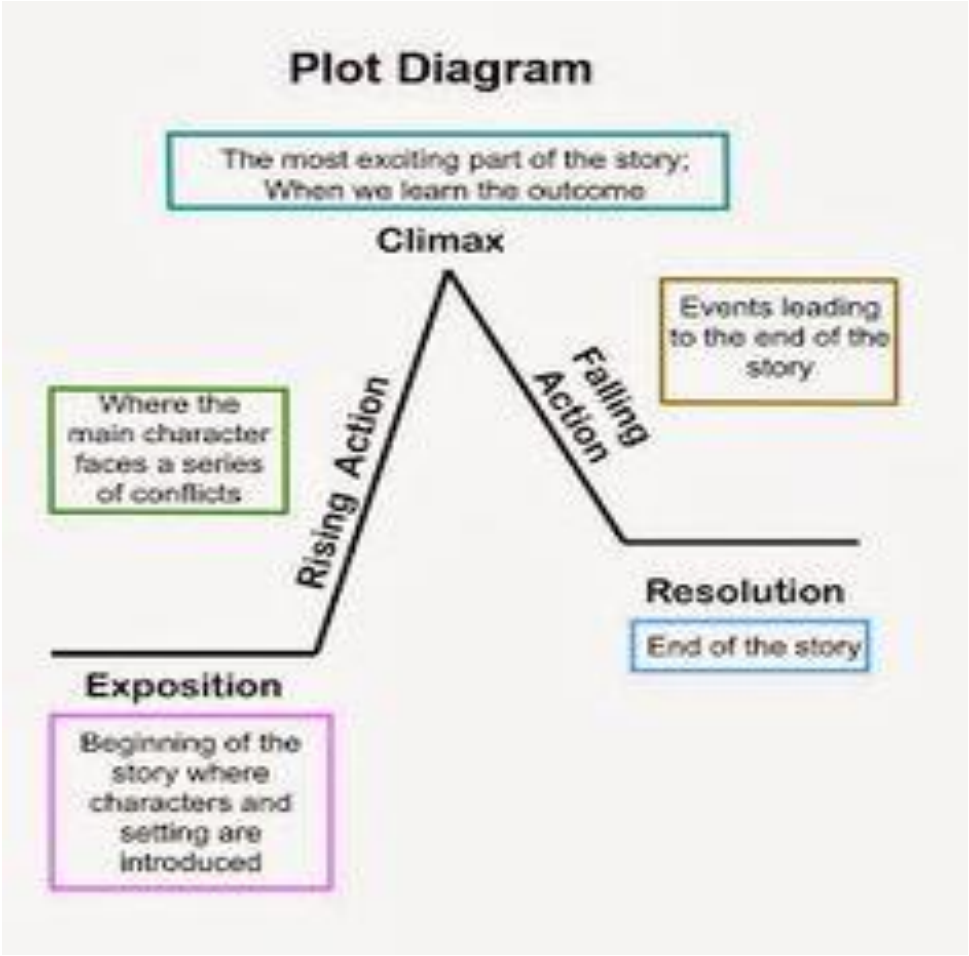

Istorijos vystymasis– istorijos „arka“ (trijų aktų veiksmas (pradžia-vidurys-pabaiga).

Pradžioje – ramu. Vėliau kyla emocinė įtampa, neapibrėžtumas ir neaiškumas, įsiterpia išorinės jėgos, iškyla sunkumai/ problema/ konfliktas, po to iškilusios problemos išsisprendžia, tai lydima pagrindinių herojų kaitos ir transformacijos.

The Transformational Arc

Dara Marks

Inside Story: The Power of the Transformational Arc

805-640-1307 / dara@daramarks.com / www.DaraMarks.com

Konfliktų tipai istorijose

(Gitner, 2015)

- Vidinis konfliktas (žmogus ir Aš)
- Žmogus versus kitas žmogus;
- Žmogus versus visuomenė;
- Žmogus versus gamta.

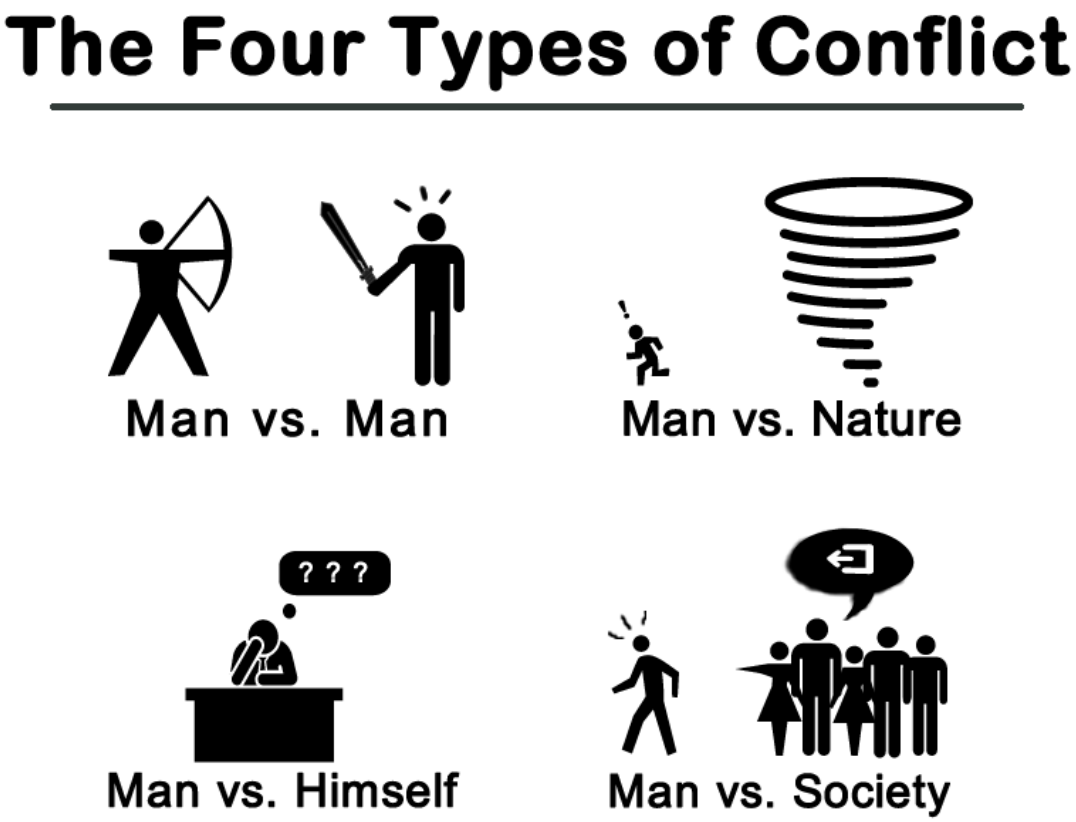

The Six Emotional Story Arcs

that dominate fiction

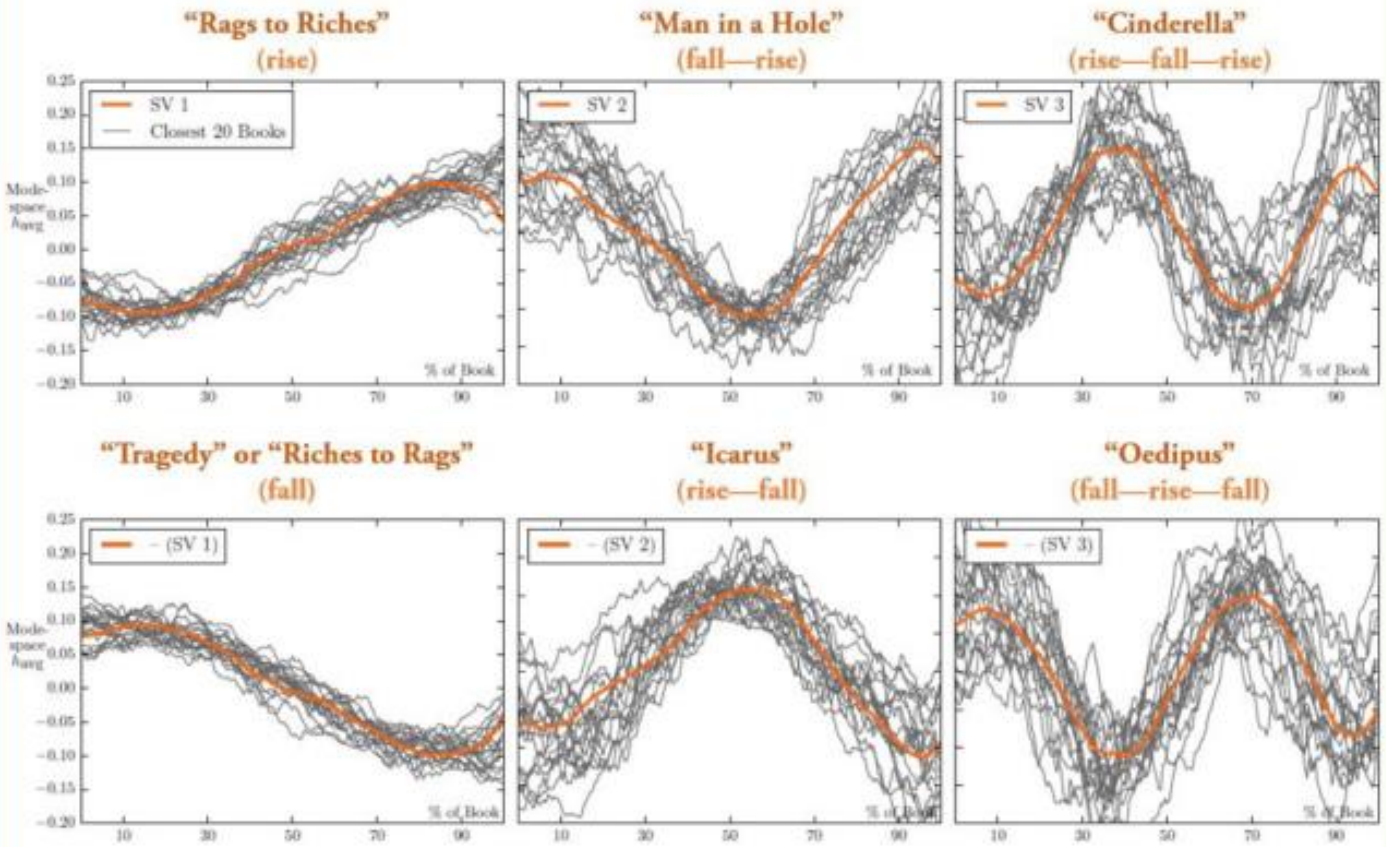

Scientists at the Computational Story Laboratory analyzed 1,737 books (mostly novels) and found support for six emotional arcs.

Source: arxiv.org/abs/1606.07772: The Emotional Arcs of Stories Are Dominated by Six Basic Shapes

www.danieltoddmoyes.com

Dalomosios medžiagos pavyzdžiai
(ieškokote Pinterest!)

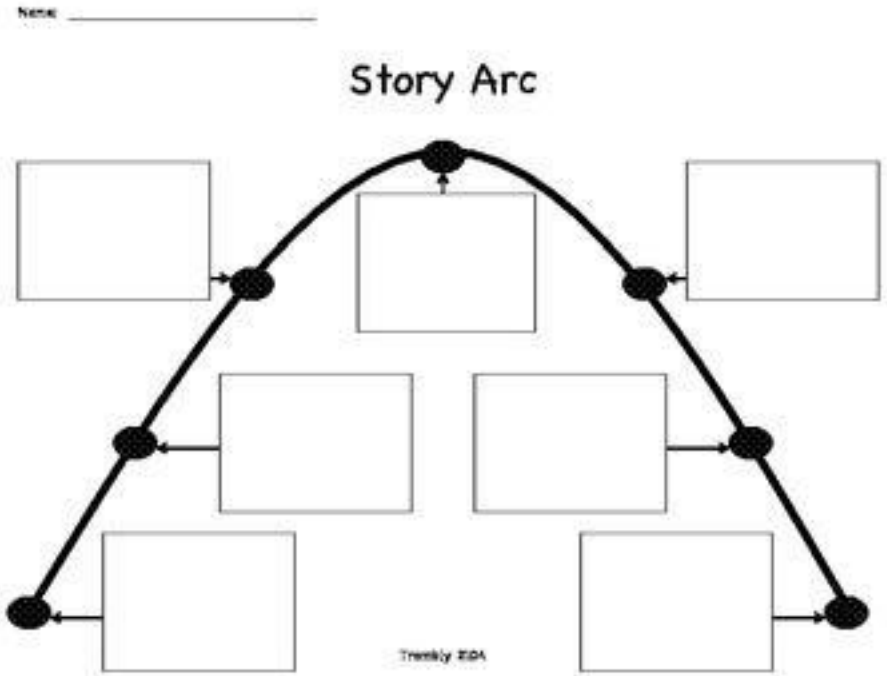

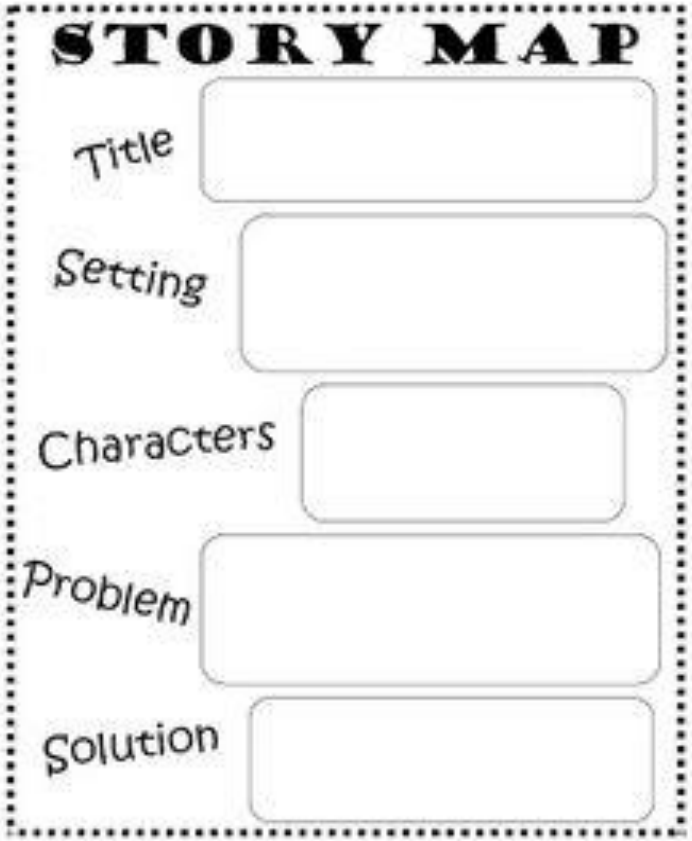

Dalykai mokykloje ir skaitmeninis pasakojimas Dalykas ‚Istorija‘

Skaitmeninės istorijos padeda sukurti prasmingą mokymąsi - skatinant atlikti kritinę istorinių tekstų analizę ir dalintis savo patirtimi (Russell and Pellegrino 2008).

Formuoja istorinį suvokimą per istorinę vaizduotę, istorinius įrodymus ir tęstinumo suvokimą

Istorinė vaizduotė - (1) pastangos pristatyti ką mačiau; (2) žinių ir patirties integravimas į analizę ir aiškinimą to, kas aprašyta; (3) empatija žmonių, kurie gyveno praeityje ir dalyvavo istoriniuose įvykiuose, atžvilgiu (4) vertinimas siekiant istorinės interpretacijos (Fines 2002).

Skaitmeninių istorijų pavyzdžiai:

Daug pavyzdžių apie skaitmenines istorijas dėstant istorijos dalyką http://digitalstorytelling.coe.uh.edu

Skaitmeninė istorija apie **„Našlaičių traukinį“ (Orphan Trains)**

Skaitmeninė istorija apie **Holokaustą**

Skaitmeninio istorijų pasakojimo mokykloje pavyzdžiai

- 2-os klasės mokinės autobiografija

https://sites.google.com/site/digitalstorysite/sample-stories/student-story-samples

- 7-os klasės mokinės istorija apie jos mamos jaunystę

http://connectingbeachwoodtotheworld.weebly.com/1/category/storytelling/1.html

- Nuo pradinukų iki senjorų. Skaitmeninės istorijos pradinėje mokykloje: https://www.youtube.com/watch?v=rUZXBc6yRhU
- Mokyklinio projekto pavyzdys (‚Integrating technologies in classroom‘): https://www.youtube.com/watch?v=EtlEWjxy35w
- Silver Stories https://vimeo.com/user30214197

Robin (2008) apie edukacinį skaitmeninio pasakojimo potencialą

- **Skaitmeninės istorijos, sukurtos mokyti(s) ir suteikti informaciją**.

Mokyklinio projekto pavyzdys (‚Integrating technologies in classroom‘): https://www.youtube.com/watch?v=EtlEWjxy35w

Dalykai mokykloje ir DST
Dalykai ‚Literatūra‘, ‚Menai‘

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/example_stories.cfm?categoryid=5

Apie uždraustas knygas:

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=403&categoryid=5&d_title=Language%20Arts

Apie pjesę ‚The Crucible‘ (Arthur Miller, 1953) ir McCarthy epochą

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/example_stories.cfm?categoryid=5

Apie knygą Richard Connell's short stories, "The Most Dangerous Game"

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=302&categoryid=5&d_title=Language%20Arts

Dalykai mokykloje ir skaitmeninis pasakojimas
Gamtos ir fizinių mokslų dalykai

- Apie mediciną, gydymą:

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=203&categoryid=13&d_title=Technology

Apie fiziką, astronomiją

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=359&categoryid=13&d_title=Technology

Technologijas (3D spausdintuvą)

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=405&categoryid=12&d_title=Science

Skaitmeninės istorijos kūrimas
Idėja, projektas
Aiškinimasis, tyrimas, mokymasis
Rašymas, scenarijus
Kadruotė, planas
Vaizdų kūrimas, rinkimas (filmavimas, garso įrašas)
Sudėjimas į vieną tekstą
Platinimas, skleidimas, dalinimasis
Refleksija, grįžtamasis ryšys

Parašyta istorija, scenarijus (*script*)

- Pasistenk perteikti asmeninę žinutę
- Parašyk kelis juodraščius
- Rašyk trumpai
- Perskaityk tekstą garsiai
- Atskleisk savo jausmus, mintis. Nuspręsk, kokia medžiaga nori pasidalinti, o kokia - ne
- Išlaikyk pasakojimo struktūrą. Tekstas turi turėti pradžią, vidurį, pabaigą. Turi būti drama ir įtampa. Atsivėrimas, įžvalga. Padirbėk su pasakojimo ritmu ir tempu
- Pasitikėk savimi ir savo savita pozicija bei savitu žvilgsniu
- Perskaityk istoriją draugui

Kadruotės (*storyboard*) pavyzdys kinematografijos pasaulyje

Kadruotės (*storyboard*) pavyzdys

(Walker et al, 2013)

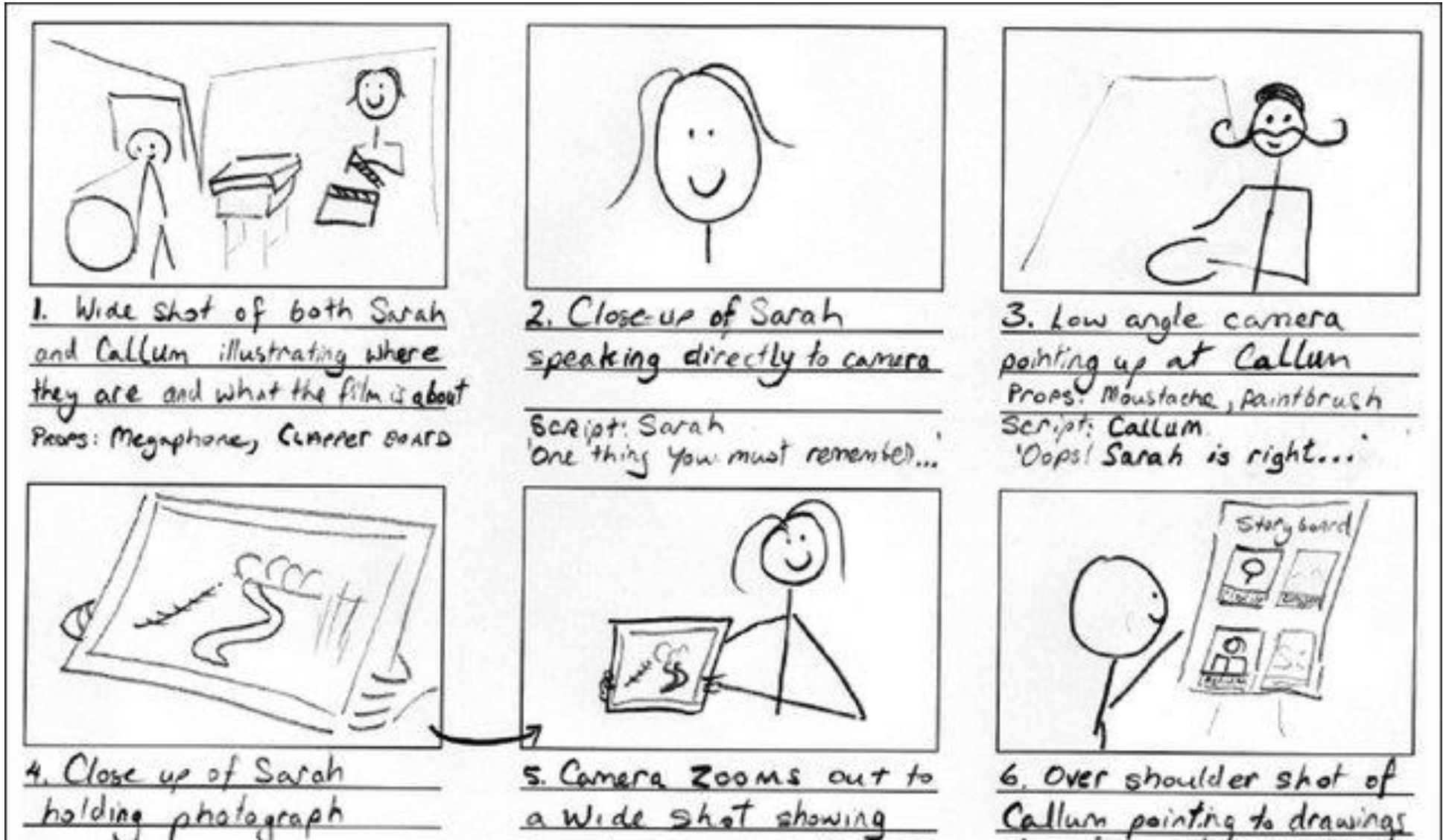

Kadruotės (*storyboard*) pavyzdys

Kadruotė yra grafiniai vaizdai, išdėstyti organizuota seka (kaip kad eskizai, iliustracijos ar fotografijos) norint vizualizuoti būsimą filmą. Naudojama animacijoje, kino filmuose. Tai išankstinė režisūra, vizualizacija

Pavyzdys, kaip atrodo kadruotė

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/storyboards/murrow-storyboard.pdf

Kaip atrodo pagal šią kadruotę sukurta istorija

http://digitalstorytelling.coe.uh.edu/view_story.cfm?vid=98&otherid=searchds&d_title=none

Kadruotės (storyboard) pavyzdys

IMAGE DESCRIPTION:
Title of project

AUDIO:
Opening music from *North by Northwest*

COMMENTS:

IMAGE DESCRIPTION:
Definition page

AUDIO:
Opening music from *North by Northwest*

COMMENTS:
Explanation of my chosen theme of revenge

IMAGE DESCRIPTION:
Central idea

AUDIO:
Opening music from *North by Northwest*

COMMENTS:
This pages explains my story...without a central idea I have no story

IMAGE DESCRIPTION:
Title of Book

AUDIO:
Opening music from *North by Northwest*

COMMENTS:
This is the book that inspires my theme concept

Kadruotės (*storyboard*) šablono pavyzdys

Story Name _____ Page _____

Student(s) _____

Visuals				
Effects				
Audio				
Script				
Visuals				
Effects				
Audio				
Script				

Digital Storytelling — Storyboarding template. Created by Claire Burgoyne

Name: .....

Name of Author: .....

Name of Book: .....

1

2

3

4

5

STORY BOARD

Book Title _____

Name of the Author _____

Name _____

Date _____

STORY BOARD

BEGINNING

Details

Details

MIDDLE

Details

Details

END

Details

Details

Skaitmeninių istorijų kūrimo įrankiai

- Microsoft Photo Story
- Microsoft PowerPoint
- Apple iMovie (Mobile apps)
- Windows Movie Maker
- Audacity (audio editor)
- Adobe Photoshop Elements
- PhotoStage Slideshow Software
- Wondershare Filmora (video editor)

Nemokamos programėlės:

- Adobe Slate
- Puppet Pals (Žr. gerą pavyzdį!!) (nemokama+mokama)
- ShowMe Interactive Whiteboard
- WeVideo
- Toontastic (vaikams) nemokama
- Sock Puppets (vaikams) (Žr. gerą pavyzdį)
- http://30hands.com/30handsweb/

Skaitmeninių istorijų kūrimo įrankiai

- ACMI Generator
- Bubblr
- MakeBeliefsComix
- Smilebox
- storybird.com (mokama)
- Slidestory
- Animoto.com
- Prezi.com
- Kerpoof.com

Voicethread.com
Zooburst.com
Goanimate.com
Xtranormal.com
Edu.Glogster.com
Imageloop.com
Ourstory.com
Vuvox.com
Meograph.com/education

Video ir audio tekstų paieška internete

Vaizdų paieškos sistemos

- Google
- Picsearch
- AltaVista
- Flickr: Advanced Search for Creative Commons only. http://www.flickr.com
- Compfight: Search Creative Commons Flickr Images http://www.compfight.com/
- Wikipedia http://www.wikipedia.org
- Stock.xchng http://www.sxc.hu/
- Dorling Kindersley Clipart http://www.dorlingkindersley-uk.co.uk/static/cs/uk/11/clipart/

Audio/ muzikos paieškos sistemos

- http://ccmixter.org/
- http://www.podsafeaudio.com/
- Jamendo http://www.jamendo.com/
- Soungle http://soungle.com/

Pratimai su mokiniais/ mokymų dalyviais

Šis pratimas:

- Atskleis daugiau informacijos apie kiekvieną grupės narį
- Leis palyginti patirtis iš skirtingų perspektyvų
- Sukurs startinę poziciją asmeninei istorijai plėtoti ir pristatyti

Kiekvienas žmogus turi istoriją, kurią galėtų papasakoti. Pasakokite vienas kitam (poroje) apie 3 reikšmingiausius įvykius gyvenime, kurį ryškiausiai prisimenate. Atsakykite į klausimus:

- Ką Jūs tuo metu jautėte?
- Kas tuo metu buvo kartu su Jumis?
- Kodėl Jūs jautėtės gerai?
- Ant lentos nupieškite istorinę laiko liniją, pažymėkite įvykį ir parašykite žmogaus vardą
- Visos grupės prašoma atsakyti į klausimą: Ką jautėte istorijų pasakojimo metu ir dabar?

Literatūra

Lambert, J. et al. (2010). *Digital storytelling cookbook*. Digital Diner Press
https://wrd.as.uky.edu/sites/default/files/cookbook.pdf
Nuorodos:
https://digitalstorytelling.coe.uh.edu/
https://www.schrockguide.net/digital-storytelling.html
https://sites.google.com/site/digitalstorysite/sample-stories/personal
- Center for Digital Storytelling http://www.storycenter.org/
- Digitales- The Art of Telling Digital Stories http://www.digitales.us/

Lambert, J. (2010). *Digital storytelling cookbook*. Digital Diner Press
https://wrd.as.uky.edu/sites/default/files/cookbook.pdf
Normann, A. (2011). *Digital Storytelling in Second Language Learning, in Faculty of Social Sciences and Technology Management*. Norwegian University of Science and Technology, 2011), p. 125

Ačiū už dėmesį

natalija.mazeikiene@vdu.lt